

Sygn. akt I ACa 538/20

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 4 grudnia 2020 r.

Sąd Apelacyjny w Białymstoku I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący	:	SSA Beata Wojtasiak (spr.)
Sędziowie	:	SA Bogusław Suter SA Grażyna Wołosowicz

po rozpoznaniu w dniu 4 grudnia 2020 r. w Białymstoku

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa **(...) Banku (...) S.A. w W.**

przeciwko **J. J. i H. J.**

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanych

od wyroku Sądu Okręgowego w Suwałkach

z dnia 9 lipca 2020 r. sygn. akt I C 34/20

I. oddala apelację;

II. zasądza od pozwanych na rzecz powoda kwotę 4.050 zł tytułem zwrotu kosztów instancji odwoławczej.

(...)

Sygn. akt I ACa 538/20

UZASADNIENIE

Powód Bank (...) S.A. w W. wystąpił przeciwko J. J. i H. J. o zapłatę, solidarnie, kwoty 162.052,81 zł wraz z odsetkami umownymi w wysokości czterokrotności stopy lombardowej NBP rocznie, lecz nie wyższej niż odsetki maksymalne za opóźnienie, liczonymi od kwoty 141.229,80 zł od dnia 27.09.2019 r. do dnia zapłaty – z tytułu umowy kredytu z dnia 08.05.2015 r. Jednocześnie powód domagał się zasądzenia od pozwanych kosztów procesu.

Nakazem zapłaty z 7 listopada 2019 r. wydanym w postępowaniu upominawczym uwzględniono w całości żądanie zawarte w pozwie.

Od powyższego orzeczenia pozwani złożyli sprzeciw, zaskarżając je w całości i domagając się oddalenia powództwa oraz zasądzenia od powoda na ich rzecz kosztów procesu, w tym kosztów opłaty skarbowej od pełnomocnictwa i kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Wyrokiem z dnia 9 lipca 2020 r. Sąd Okręgowy w Suwałkach zasądził solidarnie od pozwanych na rzecz powoda 162.052,81 zł w tym kwotę 141.229,80 zł z odsetkami umownymi w wysokości czterokrotności stopy lombardowej NBP rocznie, ale nie więcej, niż w wysokości odsetek maksymalnych za opóźnienie od dnia 27 września 2019r. do dnia zapłaty (pkt I), a także zasądził od nich solidarnie na rzecz powoda kwotę 7.443 zł tytułem zwrotu kosztów procesu, w tym kwotę 5.400 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia uprawomocnienia się orzeczenia do dnia zapłaty.

Powyższe rozstrzygnięcie zapadło w oparciu o następujące ustalenia faktyczne.

W dniu 08 maja 2015 r. Bank (...) S.A. w W. (zwany dalej Bankiem) udzielił J. J. i H. J. kredytu gotówkowego P. z pakietem ubezpieczeniowym, przeznaczonego na konsolidację kredytu oraz na dowolny cel, w kwocie 190.721,65 zł, oprocentowanego wg zmiennej stopy procentowej, w stosunku rocznym, której wysokość jest ustalana, jako suma stawki referencyjnej i marży (...) S.A. (...) SA jest stała w okresie kredytowania i wynosiła 5,6 pkt procentowych, z zastrzeżeniem § 6 ust. 1, podlegającego spłacie w 96 ratach miesięcznych według formuły annuitetowej. W umowie kredytu przewidziano przy tym, że jego wypłata nastąpi jednorazowo w dniu 08 maja 2015 roku i zostanie zrealizowana w następujący sposób:

- 1) kwota 91.117,51 zł zostanie przelana na rachunek bankowy o nr (...) w G.;
- 2) kwota 99.604,14 zł zostanie przelana na rachunek bankowy o nr (...) w G..

W umowie tej (§12) przewidziano również, że kwoty niespłaconych w terminie w całości lub w części rat kredytu stają się następnego dnia po upływie terminu płatności zadłużeniem przeterminowanym i wymagalnym, od którego Bankowi przysługują odsetki według ustalonej przez Bank zmiennej stopy procentowej dla zadłużenia przeterminowanego, odpowiadającej wysokości odsetek maksymalnych, wynikającej z powszechnie obowiązujących przepisów prawa. Dodatkowo, na wypadek niedotrzymania przez kredytobiorców warunków określonych w umowie, na rzecz Banku zastrzeżono prawo wypowiedzenia umowy kredytu z zachowaniem terminu 30-dniowego, zastrzegając, iż wypowiedzenie takie ma zostać kredytobiorcom przesłane na piśmie przesyłką poleconą za zwrotnym poświadczeniem odbioru korespondencji na adres wskazany w umowie lub wskazany przez kredytobiorców Bankowi już po zawarciu umowy (§17, §20). Jednocześnie w umowie ustalono (§18), że w następnym dniu po upływie ostatniego dnia terminu wypowiedzenia całe zadłużenie z tytułu udzielonego kredytu wraz z odsetkami i należnymi opłatami staje się zadłużeniem przeterminowanym i wymagalnym, od którego Bankowi przysługują odsetki według ustalonej przez Bank zmiennej stopy procentowej dla zadłużenia przeterminowanego, równej 4-krotności wysokości stopy kredytu lombardowego NBP.

W dniu podpisania przedmiotowej umowy pozwani przystąpili do ubezpieczenia utraty dochodu i trwałego inwalidztwa wskutek nieszczęśliwego wypadku dla kredytobiorców posiadających kredyty A./P. w (...) SA w (...) S.A., potwierdzonego wniosko-polisą nr (...) składając jednocześnie oświadczenie, iż chcą zawrzeć umowę ubezpieczenia na podstawie WU, które przed zawarciem umowy zostały im doręczone, a także iż zostali poinformowani o możliwości odstąpienia od umowy ubezpieczenia w terminie 30 dni do dnia podpisania niniejszej wniosko-polisy, tj. dnia zawarcia umowy ubezpieczenia oraz w przedmiocie wyrażenia zgody do pobierania przez Bank ratalnie, w okresach miesięcznych w terminach dla spłaty rat kapitałowo-odsetkowych kredytu z dnia 08.05.2015 r., z ich rachunku bankowego kwot równych kwotom rat Składki Ubezpieczeniowej.

Dnia 7 kwietnia 2016 r. Bank oraz J. J. i H. J., w drodze aneksu, zmodyfikowali treść umowy kredytu z dnia 08.05.2015 r., zawieszając – na wniosek kredytobiorców – okres jego spłaty na 3 miesiące. Następnie, dnia 05.12.2016 r. Bank

oraz J. J. i H. J., w drodze aneksu, ponownie zmodyfikowali treść umowy kredytu z dnia 08.05.2015 r., raz jeszcze zawieszając – na wniosek kredytobiorców – okres spłaty kredytu na 3 miesiące.

Wobec niespłacania rat kredytu w terminie, pismem z dnia 09.07.2018 r., nadanym w placówce Poczty Polskiej w dniu 11.07.2018 r. za numerem (...), Bank wezwał H. J. do zapłaty zadłużenia opiewającego wówczas na kwotę 8.936,88 zł i obejmującego kapitał przeterminowany w kwocie 5.707,81 zł oraz odsetki od zadłużenia przeterminowanego w kwocie 3.229,07 zł – w terminie 14 dni roboczych od daty otrzymania niniejszego pisma pod rygorem wypowiedzenia umowy kredytu i postawienia niespłaconej należności w stan wymagalności, po terminie wypowiedzenia. W monicie zawarto przy tym informację, iż kredytobiorca może w terminie 14 dni roboczych od daty doręczenia przedmiotowego wezwania wystąpić do Banku z wnioskiem o restrukturyzację zadłużenia. Wezwanie to doręczono w dniu 16 lipca 2018 r. Pozostało ono bezskuteczne.

Wobec niespłacania rat kredytu w terminie, pismem z dnia 09.07.2018 r., nadanym w placówce Poczty Polskiej w dniu 11.07.2018 r. za numerem (...), Bank wezwał również J. J. do zapłaty zadłużenia opiewającego wówczas na kwotę 8.936,88 zł i obejmującego kapitał przeterminowany w kwocie 5.707,81 zł oraz odsetki od zadłużenia przeterminowanego w kwocie 3.229,07 zł – w terminie 14 dni roboczych od daty otrzymania niniejszego pisma pod rygorem wypowiedzenia umowy kredytu i postawienia niespłaconej należności w stan wymagalności, po terminie wypowiedzenia. Zawarto także informację, iż kredytobiorca może w terminie 14 dni roboczych od daty doręczenia przedmiotowego wezwania wystąpić do Banku z wnioskiem o restrukturyzację zadłużenia. Wezwanie to doręczono w dniu 16 lipca 2018 r. Pozostało ono bezskuteczne.

W konsekwencji, pismami z dnia 06.08.2018 r., wobec niespłacania rat kredytu w terminie, Bank wypowiedział H. J. i J. J. umowę kredytu nr (...) z dnia 08.05.2015 r. Wypowiedzenie to doręczone zostało każdemu z kredytobiorców dnia 13.08.2018 r. przesyłką poleconą za zwrotnym potwierdzeniem odbioru.

Następnie, pismami z dnia 24.09.2018 r., nadanymi przesyłkami poleconymi za zwrotnymi potwierdzeniami odbioru, Bank wezwał J. J. i H. J. do zapłaty całej wymagalnej należności z tytułu umowy kredytu z dnia 08.05.2015 r., opiewającej na kwotę 147.853,18 zł, w tym kapitał – 141.229,80 zł, odsetki zapadłe – 6.184,76 zł, odsetki karne – 438,62 zł.

Dnia 26.09.2019 r. Bank wystawił wyciąg z ksiąg bankowych nr (...), potwierdzający istnienie po stronie J. J. i H. J. zadłużenia z tytułu umowy kredytu gotówkowego P. nr (...) z dnia 08.05.2015 r. na kwotę 162.052,81 zł, w tym należność główna w wysokości 141.229,80 zł i odsetki za okres od 08.04.2018 r. do 26.09.2019 r. w wysokości 20.823,01 zł. Kwoty w wyciągu tym wskazane odpowiadały aktualnemu wówczas zadłużeniu pozwanych z tytułu umowy kredytu z dnia 08.05.2015 r.

W tak ustalonym stanie faktycznym Sąd I instancji odwołał się do art. 69 ust. 1 i 2 Prawa bankowego. Wskazał, że zawarta przez strony umowa spełniała wymogi umowy kredytowej. Celem kredytu była bowiem konsolidacja kredytu i dowolnie wybrany przez nich cel i w tym zakresie - wbrew zarzutom podnoszonym przez pozwanego - umowa została zrealizowana.

Sąd Okręgowy ocenił, że umowa kredytu z dnia 08.05.2015 r. została skutecznie wypowiedziana przez stronę powodową. Oświadczenie w przedmiocie wypowiedzenia tejże umowy bezspornie doręczone zostało bowiem każdemu z pozwanych w dniu 13.08.2018 r., a poprzedzały je wezwania do zapłaty spełniające wymogi z art. 75 c cyt. ustawy Prawo bankowe. Wezwania te zawierały bowiem żądanie uregulowania zapadłego zadłużenia w terminie 14 dni od daty jego doręczenia oraz pouczenie o możliwości wystąpienia z wnioskiem o restrukturyzację tegoż zadłużenia w ciągu 14 dni od otrzymania wezwania. Nie podzielił Sąd przy tym stanowiska pozwanych jakoby omawiane wezwania nie zostały im doręczone. Fakt dokonania tych doręczeń potwierdzają bowiem wydruki śledzenia przesyłek ze strony internetowej Poczty Polskiej.

Uznając, że powód skutecznie wypowiedział H. J. i J. J. umowę kredytu z dnia 08.05.2015 r., Sąd Okręgowy nie podzielił zarzutu pozwanych, iż roszczenie powoda jest niewymagalne. Wypowiedzenie umowy, stosownie do treści jej

§18, spowodowało bowiem wymagalność całego zadłużenia z tytułu udzielonego kredytu wraz z odsetkami i należnymi opłatami.

Sąd Okręgowy stwierdził, że skoro powód wykazał fakt zawarcia w dniu 08.05.2015 r. umowy kredytu z pozwanymi oraz fakt oddania do ich dyspozycji kwoty kredytu, to wywiązał się z ciążącego na nim obowiązku dowiedzenia faktu pozytywnego. Natomiast pozwani faktów niweczających powództwo nie wykazali w ogóle. Zarzuty pozwanych w omawianym zakresie sprowadzały się przede wszystkim do zanegowania kwoty dochodzonej pozwem z uwagi na wykazywanie jej przez powoda wyciągiem z ksiąg bankowych. Rzecz jednak w tym, że po podniesieniu tychże zarzutów w sprzeciwie, strona powodowa złożyła do akt sprawy dokumenty, których pozwani nie podważali i których zestawienie z treścią spornego wyciągu z ksiąg bankowych pozwoliło Sądowi I instancji ukształtować przekonanie, iż zadłużenie widniejące na spornym wyciągu z ksiąg bankowych odpowiada faktycznemu zadłużeniu pozwanych z tytułu umowy kredytu z dnia 08.05.2015 r.

W kontekście zarzutu pozwanych dotyczącego zawarcia przez powoda w niniejszej umowie z dnia 08 maja 2015 roku abuzywnych klauzul zastrzegających pozaodsetkowe koszty spornego kredytu, Sąd Okręgowy podkreślił, iż maksymalna wysokość wspomnianych kosztów jest ustalana, stosownie do art. 36a ust. 1 cyt. ustawy, poprzez dodanie dwóch wartości: 25% całkowitej kwoty kredytu oraz 30% całkowitej kwoty kredytu obliczonej stosownie do długości okresu spłaty, przy czym wymieniona wartość 30% obowiązuje dla okresu jednego roku. W praktyce oznacza to, że pozaodsetkowe koszty kredytu nie mogą w skali 6 miesięcy przekroczyć 40% całkowitej kwoty kredytu (25% + 15%), w skali roku 55% (25% + 30%), w skali 2 lat 85% (25% + 60%), a w każdym wypadku 100% całkowitej kwoty kredytu, stosownie do art. 36a ust. 2 cyt. ustawy. W razie ustalenia przez kredytodawcę, na podstawie umowy o kredyt konsumencki, kwoty pozaodsetkowych kosztów kredytu przekraczającej wartości maksymalne wskazane w art. 36a ust. 1 i 2 cyt. ustawy, konsument jest zobowiązany wyłącznie do zapłaty kwoty odpowiadającej rzeczonym wartościom maksymalnym (art. 36a ust. 3 cyt. ustawy). Zatem, wobec tego, że całkowita kwota kredytu na gruncie niniejszej sprawy wyniosła 185.000 zł, jedynie postanowienia umowy pożyczki przekraczające ten próg stanowiłyby o niezgodności umowy w tym zakresie z treścią ustawy, prowadząc w efekcie do jej nieważności w tym zakresie (art. 58 § 1 i 3 k.c.).

Sąd I instancji ocenił, że postanowienia umowy łączącej pozwanych z powodem w przedmiocie pozaodsetkowych kosztów umowy kredytu gotówkowego nie były również sprzeczne z zasadami współzycia społecznego. Zdaniem Sądu oczywiste jest, że skoro ustawodawca przewidział możliwość naliczania pozaodsetkowych kosztów kredytu w wysokości oznaczonej w art. 36a ustawy o kredycie konsumenckim, a jednocześnie brak jest przepisów prawa, które zabraniałyby stronom stosunku zobowiązaniowego umawiania się na prowizję, nie sposób przyjąć, aby zastrzegając sporne opłaty powód działał w sposób sprzeczny z ustawą, bądź też dążył do jej obejścia.

W ocenie Sądu Okręgowego brak było także podstaw faktycznych i prawnych do podzielenia zarzutów strony pozwanej sprowadzających się do oceny postanowień umowy pod kątem ich zgodności z prawem, w oparciu o art. 385¹ 1 k.c. Skoro, ustawodawca zdecydował, wprowadzić do porządku prawnego, w w/w już art. 36a ust. 1 i 2 u.k.k., rozwiązanie oparte na jednolitych kryteriach, pozwalające na obiektywne weryfikowanie w umowach o kredyt konsumencki – ich maksymalnie dopuszczalnych kosztów, a w efekcie i eliminowanie „tego rodzaju nieuczciwych warunków”, to już z tego względu odpada racjonalność celowości incydentalnej kontroli takich postanowień umowy z punktu widzenia kryterium ich abuzywności.

Biorąc powyższe pod uwagę, twierdzenia H. J. i J. J. o zawyżeniu należności dochodzonej przez powoda, Sąd Okręgowy ocenił, jako gołosłowne i bezpodstawne. W konsekwencji żądanie pozwu uznał za usprawiedliwione w całości.

O kosztach procesu Sąd orzekł w oparciu o treść art. 98 k.p.c.

Apelację od powyższego wyroku wnieśli pozwani. Zaskarżyli go w całości i zarzucili mu naruszenie:

1) art. 75c ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Prawo bankowe (Dz. U. 1997 Nr 140 poz. 939 ze zm.) poprzez niewłaściwą wykładnię przepisu skutkującą przyjęciem, że na gruncie niniejszego stosunku roszczenie powoda stało się wymagalne na skutek złożenia przezeń wypowiedzenia umowy kredytu, mimo iż powód nie poprzedził go wezwaniem do zapłaty spełniającym warunku określone w art. 75c Prawa bankowego;

2) art. 243 k.p.c. w zw. z art. 231 k.p.c. poprzez posługiwanie się przez Sąd I instancji, bez ustawowej legitymacji, konstrukcją uprawdopodobnienia oraz przyjęcie, że przesyłka zawierająca wezwanie do zapłaty poprzedzające oświadczenie banku o wypowiedzeniu umowy kredytu została pozwanym doręczona mimo braku przedłożenia przez powoda do akt sprawy dowodów w tym przedmiocie takich jak potwierdzenie doręczenia, podczas gdy z dyspozycji art. 231 k.p.c. wprost wynika, iż sąd może uznać za ustalone fakty mające istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy, jeżeli wniosek taki można wyprowadzić z innych ustalonych (a nie uprawdopodobnionych) faktów, jak również art. 243 k.p.c. nie dawał Sądowi I instancji w przedmiotowej sprawie legitymacji do zastosowania instytucji uprawdopodobnienia albowiem ustawa Prawo bankowe nie przewiduje możliwości uprawdopodobnienia dokonania ww. czynności;

3) art. 233 § 1 k.p.c. w zw. z art. 232 k.p.c. poprzez zaniechanie wszechstronnego i należytego rozważenia zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego oraz naruszenie granic swobodnej oceny dowodów skutkujące przyjęciem przez Sąd I instancji, że powód wykazał swoje roszczenie zarówno co do zasady, jak i co do wysokości, podczas gdy na dowód powyższego przedstawił jedynie dokument prywatny, którym bezsprzecznie pozostaje wyciąg z ksiąg rachunkowych banku oraz inne dokumenty wytworzone w całości przez powoda, takie jak historia operacji na kontrakcie kredytowym;

4) art. 385(1) § 1 k.c. w zw. z art. 36a ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim (Dz. U. 2011 Nr 126 poz. 715 ze zm.) poprzez błędną interpretację ww. przepisów skutkującą przyjęciem, iż zgodność pozaodsetkowych kosztów kredytu z art. 36a u.k.k. wyklucza obowiązek badania abuzywności klauzul dotyczących kosztów kredytu zawartych w umowach kredytów konsumenckich;

5) art. 24 ust. 2 pkt 4 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów poprzez przyjęcie przez Sąd I instancji, że związanie pozwanych umową ubezpieczenia nie stanowi praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów poprzez proponowanie pozwanym nabycia usług finansowych, które nie odpowiadają ich potrzebom, mimo iż na gruncie niniejszej sprawy pozwani wnioskując o udzielenie kredytu nie byli zainteresowani dodatkowymi produktami oferowanymi przez bank, takimi jak ubezpieczenie;

6) art. 385(1) § 1 k.c. w zw. z art. 58 § 2 k.c. poprzez brak dokonania przez Sąd I instancji kontroli klauzuli umownej dotyczącej zmiennego oprocentowania kredytu, podczas gdy czynniki wpływające na ww. zmiany uzależnione zostały od czynników swobodnie modyfikowanych przez powodowy bank, co rażąco narusza interes konsumenta i jest sprzeczne z dobrymi obyczajami, gdyż bank przyznał sobie tym samym prawo do oceny, czy oprocentowanie kredytu w ogóle ulegnie zmianie po zmianie parametrów, w jakim kierunku ulegnie zmianie oraz w jakiej wysokości.

Z uwagi na powyższe wniosli o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez oddalenie powództwa w całości.

W odpowiedzi na apelację powód wniosł o jej oddalenie i zasądzenie na jego rzecz kosztów postępowania apelacyjnego według norm przepisanych.

Sąd Apelacyjny ustalił i zważył co następuje:

Apelacja nie zasługiwała na uwzględnienie.

Ustalenia faktyczne Sądu I instancji były prawidłowe. Sąd Apelacyjny w całości je zaakceptował i przyjął za własne. Zaaprobował również dokonaną przez Sąd Okręgowy ocenę prawną sprawy.

Z apelacji wynika, że pozwani przede wszystkim negowali prawidłowość ustalenia Sądu I instancji o doręczeniu im pism z dnia 9 lipca 2018 r., w których wezwano pozwanych do zapłaty kwoty 8.936,88 oraz poinformowano, że nieuregulowanie zadłużenia może skutkować wypowiedzeniem umowy wraz z żądaniem spłaty całości zobowiązania (k. 65, 67). Odnośnie tych pism strona powodowa nie przedłożyła dokumentu w postaci zwrotnego potwierdzenia odbioru, a złożyła wydruki ze strony internetowej Poczty Polskiej – śledzenie przesyłek. Pozwani zakwestionowali wartość dowodową tych wydruków, twierdząc że nie mogą one stanowić dowodu na okoliczność doręczenia przesyłki, a przez to następne pisma Banku, tj. z dnia 24 września 2018 r. z uwagi na swój nagły i niespodziewany charakter nie mogły wywrzeć skutku w postaci wypowiedzenia kredytu i postawienia całej należności w stan natychmiastowej wymagalności. Sąd Apelacyjny nie podzielił argumentacji pozwanych.

W ocenie Sądu Apelacyjnego przedłożone dowody w postaci wydruków ze strony internetowej Poczty Polskiej mają wystarczającą moc dowodową i pozwalają na ustalenie, że przedmiotowe przesyłki zostały doręczone pozwany. Widniejące na ostatecznych wezwaniach do zapłaty numery przesyłek pokrywają się bowiem z numerami na przedłożonych wydrukach. Daty nadania – 11 lipca 2018 r. pozostają w związku z datą sporządzenia pisma – 9 lipca 2018 r. Z przedłożonych wydruków wynika, że obie przesyłki do doręczenia zostały przekazane w dniu 16 lipca 2018 r. i w tym też dniu zostały doręczone. Wynikające z tych wydruków numery przesyłek pozwalają na ich zidentyfikowanie, powiązanie tych numerów z numerami widniejącymi na wezwaniu z dnia 9 lipca 2018 r. Świadczą o tym, że adresatami tych przesyłek byli właśnie pozwani. Z adnotacji o doręczeniu należy wyprowadzić wniosek, że pozwani je odebrali i wobec tego mogli się z nimi zapoznać.

Wskazania wymaga, że wydruk z systemu śledzenia przesyłek stanowi obecnie często przedstawiany w sprawach sądowych dowód i możliwość czynienia ustaleń w oparciu o taki dowód nie wzbudza wątpliwości w orzecznictwie. Wyrazem tego jest np. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 6 września 2017 r., I CZ 86/17 (niepubl.), czy wyrok Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 1 lipca 2019 r., LEX nr 2706625). Owszem, rację ma strona pozwana, iż tego typu wydruk nie ma walorów dokumentu urzędowego w rozumieniu art. 244 § 1 k.p.c. "Śledzenie przesyłek" jest bowiem usługą przeznaczoną dla klientów Poczty Polskiej, która umożliwia nadawcy i adresatowi dysponującym numerem przesyłki ustalenie jaki w procesie doręczenia jest jej status i gdzie się znajduje. W przeciwieństwie do wszelkich adnotacji na zwróconej przesyłce (zamieszczonych na kopercie lub na zwrotnym potwierdzeniu odbioru), opatrzonej stosownymi pieczęciami i podpisami, wydruk z tego typu strony nie ma waloru dokumentu urzędowego. Możliwość dowodzenia daty odbioru przesyłki na podstawie elektronicznego śledzenia przesyłek i wydruków obrazujących to śledzenie, jest jednak dopuszczalna. Tego typu dowód nie jest po prostu dowodem kwalifikowanym przez ustawodawcę. Strona może się zatem na niego powoływać, a dowód ten podlega ocenie zgodnie z regułami art. 233 § 1 k.p.c. i co za tym idzie możliwość czynienia ustaleń w oparciu o taki dowód zachodzi.

Podkreślić przy tym należy, że pozwani nie zarzucili, aby treść ujęta w tych wydrukach była niezgodna z prawdą, tj. aby np. informacja z nich wynikająca została sfalszowana, nie pochodziła faktycznie od Poczty Polskiej itp., twierdząc jedynie, że wobec braku waloru dokumentu urzędowego, nie mogą one a limine stanowić dowodu doręczenia przesyłek. Tego stanowiska Sąd odwoławczy nie podzielił. Informacje wynikające z omawianych dowodów pozostają w logicznym powiązaniu z pismami Banku z dnia 9 lipca 2018 r., ich prawdziwość nie była negowana i wobec tego dowody te mogły stanowić podstawę do ustalenia, iż pozwani wskazane pisma otrzymali. Skoro tak, to mogli się z nimi zapoznać – art. 61 § 1 k.c.

Kolejną kwestią sporną było pismo Banku z dnia 6 sierpnia 2018 r. pt. „Wypowiedzenie umowy kredytu w części dotyczącej warunków spłaty z powodu niedotrzymania warunków finansowych”. Zdaniem apelujących,

wypowiedzenie to jest nieważne, gdyż pozostaje w sprzeczności z art. 75 c ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Prawo bankowe (tekst jedn. Dz. U. z 2019 r., poz. 2357).

Zgodnie z tym przepisem, jeżeli kredytobiorca opóźnia się ze spłatą zobowiązania z tytułu udzielonego kredytu, bank wzywa go do dokonania spłaty, wyznaczając termin nie krótszy niż 14 dni roboczych – ust. 1; w wezwaniu, o którym mowa w ust. 1, bank informuje kredytobiorcę o możliwości złożenia, w terminie 14 dni roboczych od dnia otrzymania wezwania, wniosku o restrukturyzację zadłużenia – ust.2; bank powinien, na wniosek kredytobiorcy, umożliwić restrukturyzację zadłużenia poprzez zmianę określonych w umowie warunków lub terminów spłaty kredytu, jeżeli jest uzasadniona dokonana przez bank oceną sytuacji finansowej i gospodarczej kredytobiorcy – ust.3 .

W najnowszym orzecznictwie Sądu Najwyższego wskazano, że przepis ten pełni dla kredytobiorców funkcję gwarantującą dochowanie minimalnego standardu w zakresie spełnienia opóźnionego świadczenia oraz informacji o istnieniu procedury umożliwiającej restrukturyzację zadłużenia. Nie nakłada on przy tym na bank bezwzględnego obowiązku restrukturyzacji zadłużenia, o czym przekonuje ustęp 3 tego artykułu, który uprawnia bank do uprzedniego dokonania oceny sytuacji finansowej i gospodarczej kredytobiorcy (wyrok SN z dnia 27 listopada 2019 r., II CSK 723/2018, Lex nr 2763432).

Z powyższej regulacji wynika, że bank nie może swobodnie wypowiedzieć umowy kredytowej, gdy kredytobiorca popadł w opóźnienie ze spłatą kredytu, jeśli nie wdrożył uprzednio tzw. działań upominawczych. Dokonanie wypowiedzenia umowy kredytowej nie może być bowiem czynnością nagłą, zaskakującą dla kredytobiorcy nawet jeśli istnieją podstawy do podjęcia takiego działania zgodnie z treścią umowy. Wypowiedzenie kredytu jest najbardziej dotkliwą sankcją dla kredytobiorcy, dlatego skorzystanie z niego powinno nastąpić po wyczerpaniu środków mniej dolegliwych, odpowiednich wezwań.

W tym konkretnym przypadku działania upominawcze Banku miały miejsce. Pismami z dnia 9 lipca 2018 r. powód wezwał pozwanych do zapłaty zaległości, informując, że brak spłaty może skutkować wypowiedzeniem umowy z żądaniem natychmiastowej spłaty całości zobowiązania. Nadto w pismach tych Bank poinformował pozwanych o możliwości złożenia wniosku o restrukturyzację zadłużenia. Z kolei pismami z dnia 6 sierpnia 2018 r. powód wypowiedział pozwanym umowę kredytu i wezwał ich do dokonania w terminie 30 dni roboczych spłaty należności.

Tym samym w ocenie Sądu Apelacyjnego powód zdołał wykazać, że spełnił unormowany w art. 75c Prawa bankowego obowiązek wezwania przeciwników procesowych do zapłaty wymagalnego długu oraz poinformowania ich o możliwości złożenia wniosku o restrukturyzację zadłużenia. To zaś uniemożliwiało postawienie zarzutu, że złożone przez powoda oświadczenia o wypowiedzeniu stanowiły zaskoczenie dla pozwanych. Sporny stosunek prawny został w rezultacie skutecznie rozwiązany, a całe niespłacone zadłużenie stało się z tą chwilą wymagalne. Ocena Sądu Okręgowego w tym zakresie była więc prawidłowa.

Sąd Okręgowy prawidłowo dokonał też ustaleń, które posłużyły do określenia rozmiaru powyższego długu. Okoliczności te zostały powzięte na podstawie art. 233 k.p.c. w oparciu o ocenę dowodów zawierających informacje na temat kwot przekazanego kredytu oraz rat spełnianych na poczet kapitału i odsetek. Wyniki tej analizy mogłyby być podważone jedynie wówczas, gdyby pozwani wykazaliby, że poczyniono ją niezgodnie z zasadami doświadczenia życiowego lub logiki (patrz: wyrok SN z 29 stycznia 1999 r. I CKN 997/97, wyrok SN z 27 września 2002 r. II CKN 817/00). Pozwani nie podolali tej powinności. Wbrew temu co sugerowali, sam fakt, że dokumenty prywatne, w których zawarto spis operacji dokonanych na rachunkach bankowych, zostały sporządzone przez powoda, nie pozbawiał ich charakteru dowodu, a tym samym możliwości nadania im wiarygodności i mocy (patrz: postanowienie SN z 31 sierpnia 2018 r. II CSK 195/18). Treść wyciągów, a także potwierdzeń przelewów, była zaś zgodna z rzeczywistym stanem rzeczy, skoro ujęte w nich informacje o wypłacie przez inicjatora postępowania środków objętych kredytem, a także o przebiegu spłat rat kapitałowo – odsetkowych, nie były podważane, bądź też miały oparcie w innym materiale dowodowym. Mianowicie, pozwani przez trzy lata spłacali zobowiązania kredytowe i nie kwestionowali przed wszczęciem niniejszego postępowania tego, że ich przeciwnik procesowy przekazał skredytowane pieniądze na wskazane w spornej umowie rachunki bankowe. Ponadto pozwani, chociaż byli zastępowani przez profesjonalnego

pełnomocnika, nie zgłosili żadnych dowodów podważających moc dokumentów dostarczonych przez powoda. Nie złożyli np. własnych potwierdzeń wpłat dokonanych na poczet kredytu, nie zażądali też od banków prowadzących rachunki, na które powód miał przekazać środki przyznane z tytułu spornej umowy, informacji o tym, czy doszło do przelewów.

Skoro zatem z wiarygodnych wyciągów z ksiąg bankowych oraz potwierdzeń wpłat wynikało, że doszło do wypłaty kredytu, zaś na dzień złożenia pozwu na pozwanych ciążył dług w wysokości 141.229,80 zł (141.229,80 zł: świadczenie główne, 20.823,01 zł: odsetki od kapitału), to – jak zasadnie uznał Sąd Okręgowy – powodowi przysługiwała wierzytelność w rozmiarze dochodzonym pozwem.

Pozwani nie wykazali okoliczności, które zatamowałyby powyższe uprawnienie w całości lub w części. Podnieśli wprawdzie, że powód nie miał podstaw, aby w trakcie trwania stosunku kredytowego pobierać od nich składek ubezpieczeniowych jako tzw. „ukrytej prowizji”, twierdzenie to było jednak niezasadne. Kwestia ta została bowiem ustalona w umowie, a zatem była indywidualnie uzgodniona z pozwanymi. Okoliczność ta z kolei niweczy podniesione przez pozwanych w uzasadnieniu apelacji zarzuty o abuzywności postanowień umownych w tym zakresie. Wskazania w tym miejscu wymaga, że jedną z koniecznych przesłanek do uznania postanowienia kontraktowego za niedozwolone jest jego sprzeczność z dobrymi obyczajami w sposób rażąco naruszający interesy konsumenta (art. 385¹ § 1 k.c.). Ciężar wykazania tej przesłanki spoczywała na pozwanych (art. 6 k.c. w zw. z art. 232 k.p.c.). Pozwani zaś, powołując się wyłącznie na okoliczność stosowania przez powoda ukrytych kosztów kredytu w postaci zmiennego oprocentowania i konieczności uiszczenia składek ubezpieczeniowych, nie wykazali tej przesłanki (świadczącej zresztą o sprzeczności z dobrymi obyczajami działań strony, nie zaś klauzul umownych). Poza tym pozwani nie wykazali też, że umieszczenie w umowie kwestionowanych przez nich postanowień kontraktowych stanowiło warunek zawarcia umowy kredytu. Na marginesie zaznaczyć należy przy tym, że ten ostatni zarzut, nawet gdyby okazał się prawdziwy, nie mógłby odnieść skutku. Uzależnienie udzielenia kredytu od zawarcia przez kredytobiorcę umowy ubezpieczenia gwarantującej, że w przypadku utraty pracy lub śmierci, zobowiązanie zostanie spłacone przez ubezpieczyciela, nie świadczy samodzielnie o naruszeniu dobrych obyczajów. W rezultacie pozwani nie mieli podstaw do tego, aby w oparciu o zgłoszone przez siebie okoliczności formułować zarzut braku związania postanowieniami umownymi dotyczącymi ubezpieczenia.

Podobny wniosek należy odnieść do oprocentowania kredytu, które wynikało z postanowień umowy. W tej mierze należy zwrócić uwagę na zapisy paragrafu 5 umowy, które określiły zasady zmiennej stopy procentowej (w stosunku rocznym). Wysokość tej stopy miała być ustalana jako suma stawki referencyjnej i marży (...) SA, przy czym marża była stała i wynosiła 5,6 punktów procentowych. Natomiast stawkę referencyjną stanowić miał WIBOR 3M, rozumiany jako notowana na (...) rynku międzybankowym stopa procentowa dla międzybankowych depozytów 3 miesięcznych, oferowanych na (...) rynku międzybankowym. Zdaniem Sądu Apelacyjnego zapisy zawarte w paragrafie 5 umowy były dostatecznie czytelne i – co istotne – w ogóle nie budziły wątpliwości pozwanych ani na etapie zawierania umowy, ani na etapie jej wykonywania.

Reasumując, wskazać należy, że skoro powód wykazał istnienie oraz rozmiar swojej wierzytelności, zaś pozwani nie podnieśli skutecznych zarzutów tamujących jego roszczenie, powództwo zasadnie zostało uwzględnione.

Z uwagi na powyższe Sąd Apelacyjny orzekł jak w pkt I sentencji na podstawie art. 385 k.p.c.

O kosztach procesu drugoinstancyjnego rozstrzygnięto w oparciu o zasadę odpowiedzialności za wynik sporu (art. 98 § 1 k.p.c.). Jeżeli zatem pozwani przegrali niniejsze postępowanie, to powinni zwrócić powodowi koszty, jakie poniósł on w związku z zastępstwem przez profesjonalnego pełnomocnika (4.050 zł - § 2 pkt 6 w zw. z § 10 ust. 1 pkt 2 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych, tekst jedn. Dz.U. z 2018 r. poz. 265 ze zm.).

Z tych przyczyn orzeczono jak w pkt II sentencji w oparciu o art. 108 § 1 k.p.c.

(...)